

15 jan. -07 Så då är vi på väg genom Malackasundet, än så länge går

vi för motor, då vi går i trafikreglerat område, men det är varmt, soligt och endast en svag bris. Men det medför också, att vi p.g.a. begränsat manöverutrymme och övrig båttrafik, inte kan provta med CTD eller planktonhåv. Havets färg har sakta börja skifta från den grå färgen runt Singapore till en mer grönblå färg, vi börjar med andra ord komma längre och längre ut från en tydlig landpåverkan. Men man bör komma ihåg att hela kusten längs Malackasundet och upp längs Thailands och Burmas kuster har en tydlig påverkan av partikelrikt vatten. Detta är framför allt tydligt efter varje monsunperiod, men då kraftiga regn kan förekommer

under större delen av året (som runt Singapore) så finns det ingen riktig torrperiod när kustvattnet blir helt klart. Detta påverkar givetvis korallutbredningen och man ser tydligt att det är de snabbväxande och partikeltoleranta formerna som dominerar. Koraller av släktena *Pollicipora* och *Acropora* (de med långa grenar eller bordsformade med uppstickande fingerlika utskott) dominerar tillsammans med gorgonider (hornkoraller). Bland hornkorallerna kan ofta se de stora solfjädersformade arterna, men även de ogrenade och fågrenade formerna i rött, orange, gult eller vitt och som gärna sitter på strömspolade platser.

Det drar ju också ofta fram tyfoner i dessa områden och vittnesbörd om detta, är att många stränder, både på de kustnära öarna som längs fastlandskusten, är täckta av avbrutna "korallfingrar"! Allt detta sammantaget gör att man inte kan få se s.k. fullt utbildade korallrev i dessa kustvatten. Att vattnet är för näringsrikt för att ett utbildadt korallrev ska kunna bildas pekar också det förhållandet att man ser algövertväxt på korallerna och att det bedrivs ett rikt kustfiske. Dock en bit ut från kusten finns det blå "oceaniska" vattnet där förhållandena är helt idealiska för rika korallrev! Där det finns öar i dylika vatten finner man en stor artrikedom av koraller och därmed är även biodiversiteten oerhört stor för de av korallrev beroende ryggradslösa djuren! Men som sagt vad, nu färdas vi i något slags "mellanvatten".

På morgonen efter frukost, vid samlingsen på däck, så hurrades det för Helena som fyllde år! Det är fullt upp av instruktioner och övningar ombord, som "man överbord" för utsättning av räddningsbåt och brandövningar. Segel tas fram och allt förbereds att vi ska kunna hissa segel när vi är ute ur denna tättrafikerade led, men det tar troligen någon dag till! Vi siktade en randig

havsorm i ytan på morgonen, kan möjligen ha varit en krait, havsormar är ju vanliga i dessa vatten, de är mycket giftiga men attackerar i princip aldrig.

Elin (oceanografen ombord) och jag har gjort vår första filtrering i "svettboxen", dvs längst ner under däck vid tvättmaskiner och pumpar som gör att det är otroligt varmt och luften står bokstavligen stilla! Till och med -80°C frysen når bara ner till lite drygt -50°C i denna värme och detta endast med en fläkt precis utanför kompressorn! Själva så får den av oss som sköter filtreringen stå framför ett litet skåp som är inklämt mellan grävattentanken och mässens kylkompressorer, men visst går det! Men en del initialt krångel och valhänthet får man räkna med, men sedan ska det väl gå snabbare med tiden.

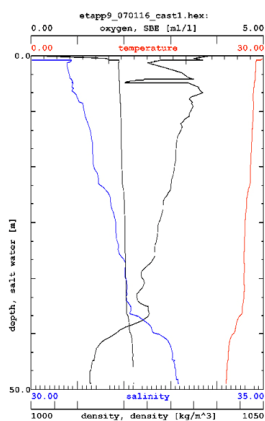
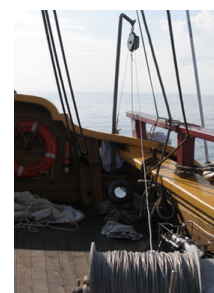
Under dagen har jag förberett en håv och med hjälp lite hjälp från personalen ombord ska jag förlänga skaftet så att man ska kunna stå på röstbänken akterut och försöka fånga ytdrivande föremål (det är ca 3m ner till vattenytan). Avsikten med denna övning är att få upp fångst av

olika saker som driver runt i oceanerna och kan visa att vissa djur sitter på som "liftare". Dessa "liftare" är adulta djur (=vuxna) och kan genom sitt levnadssätt spridas under mycket längre tid (=väg) än den tid som normalt står till förfogande för geografisk spridning som en frisimmande larv! Som underlag för dessa liftare kan många skilda saker utnyttjas, som härvor av sjögräs, brädbitar, rep och bojar, annat flytande skräp och sist men inte minst, större arter av maneter! Även fiskar har ju både liftare och "permanenta" gäster, dvs sådana som klänger sig fast och sådana som sitter inborrade i fisken på något sätt (=parasiter). Vi får väl se hur mycket fisk vi kan få upp och vad som kan finnas på dessa – framför allt hoppas jag att de av besättningen som har frivakt kan börja att fiska då jag själv inte har tid.

16 jan. -07 Nu har vi kommit ut ur Malackasundets trafikkorridor, men det tar minst ytterligare en dag innan vi kommit ut i Andamanerhavet. Malackasundet vidgar sig betydligt när man kommer upp i höjd med norra Malaysia. Men att vi lämnat trafikdelningen gör att vi kan börja

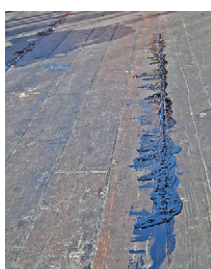

med provtagning från båten med CTD och planktonhåv. Djupet är fortfarande beskedligt, 60-70m djup, så vi fick vara försiktiga med hur mycket vire vi vågar lägga ut. Vi bestämde att vi ska våga att lägga ut 50m då vi inte helt litat på sjökortet, i och med vi ser på djup som inte påverkar sjöfart och sålunda inte behöver vara så exakta.

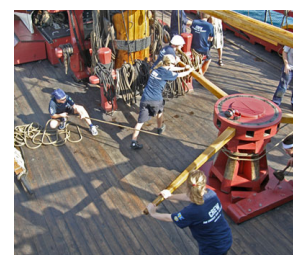

Allt detta beror på att vi inte har något fungerande ekolod ombord! Så vi inledde med att göra allt klart och sedan hörde vi med vakthavande styrman om det var möjligt att börja. Vi fick vänta in en större containerbåt som kom imot oss men sedan kunde vi starta vår första CTD-körning! Styrman stannade vårt skepp och Elin och jag kunde börja släppa ner CTD-sonden. Allting fungerade perfekt och det är ju skönt att första provtagningen kan ske med stillaliggande båt, på ett stilla hav samt att det är varmt och soligt, allt blir lättare då! Efter CTD-körningen var det dags för planktonhåven (relativt grovmaskig = 500 μ). Det gick lika bra det, vi sänkte ner den till 50m sedan bad vi styrman att sakta går framåt i ca 1 knop medan vi tog upp, för att täcka ett lite större område. Allt gick också som smort med håvningen. Efter provet sköjts ner i

en liten hink, färskvattentvättades håven, då salt och solljus bryter ner planktonduk.

Under tiden pågick med förberedelser inför segelsättning (när vindarna tillåter det). Även generellt underhåll pågår alltid, som att dreva om däcksplankorna med kokande tjära, där sedan överskottet skarpas av jämsns med plankorna när tjäran svalnat.

Efter ha koncentrerat ner provet till två små petriskålar

kunde jag börja se vad som fanns i havet under oss. Det var mer än man kunde tro, många planktoniska kräftdjur som cladocerer, copepoder, ostracoder men givetvis också larvformer, många olika räklarver och en stor stomatopodlarv (så kallad bönsyrseräka). En dominerande djurgrupp i provet var pilmaskarna, *Sagitta sp.* och slutligen så fanns det även en del små gelatinösa plankton.

Under dagen såg jag ett flertal stora, kompakta lungmaneter, troligen av släktet *Rhopilema* som ofta har de "liftare" på sig som jag är intresserad av, tyvärr var det allt för långt från båten för att kunna fånga dem. Jag såg bl.a. ett stim småfisk som var runt maneten och så snart de blev varse om vår båt simmade dom in och gömde sig under manetens klocka!

Vi fick en badpaus då det gjordes en livbåtsövning samtidigt. Tyvärr, så fanns det givetvis inga maneter i det närområdet, dock var det gott om kammaneter, typ *Bolinopsis* eller *Mnemiopsis*. Men sikten var fortfarande dålig, beroende på att var mycket partiklar i vattnet, även om vi inte riktigt kan se land nu, så finns det på båda sidor om oss och påverkar havet mycket tydligt. Nu var solen för stark och värmen för hög för att vara på

soldäck (dvs det övre akterdäcket), så ett skydd sattes upp! När det sedan mörknat så har vi en fantastisk stjärnhimmel över oss, inga ljus och inga moln gör himlen helt gnistrande. I skummet från vårt bogvatten gnistrar det även, men här är det inga stjärnor utan olika små encelliga alger som blinkar till (typ som vår mareld på västkusten). Som avslutning på dagen

(natten) efter ha suttit och arbetat med mikroskop och sedan skrivit på datorn med en krum arbetsställning blev resultat lite ryggont. Så då gick jag upp på däck ca 23:20 för att sträcka på ryggen och där höll dom på med att sätta det första seglet för denna etapp. Vinden hade ökat och kom i hyfsad vinkel för att vi skulle kunna utnyttja den. Så jag kom lagom för att hjälpa till och hala upp och brassa det första seglet – skoj!

17 jan. -07

När jag vaknat på morgonen så hade nattskiften satt flera segel, så nu var det 4 segel uppe och det femte på gång! I en frisk vind så gjorde vi drygt 5 knop och det var väl lite snabbt för provtagning. Det avtog lite frampå förmiddagen så hastigheten sjönk till 4 knop och då tog vi ett CTD prov. Ett flertal *Rhopilema*-maneter svepte förbi ca 1-2 m under ytan, men det är alltför hög fart för att kunna fånga något och ofta lite för djupt.

Efter CTD-körning så hade vi ännu en ”man över bord”-övning, vilket är viktigt att kunna alla moment i. För om det skulle bli på allvar, är den av oss som fallit i helt beroende för sin räddning av sina kamraters färdighet att snabbt få

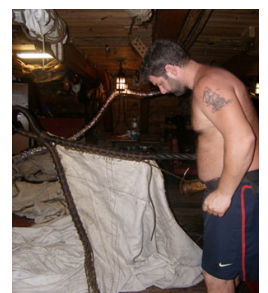
båten i vattnet. Elin och jag tog sedan ännu en tur ner i ”svettkammaren” för den dagliga insamlingen och filterning av ytvatten. Det är hela tiden 35°C eller mer där nere och svetten dryper av oss under den tid vi måste stå där. Sedan kan vi gå upp och köra gårdagens klorofyllprover

från vår utrustningslåda på kanondäck och där uppe finns det luftkonditionering och temperaturen är bara 27°C, så det känns svalt!

Vinden är stabil vilket medför att vi håller 5-6 knop och med välfyllda segel (så gott som alla är hissade) plöjer vi fram mot Andamanerhavet. Vi har fortfarande bara ca 100 m vattendjup under oss men i natt/morgon förmiddag (beroende hur fort det går) så kommer vi ut över större djup! Det blir ner mot 7-800 m och sakta djupare till nästa kant varefter djupet kommer att ligga på runt 2000 m tills vi når bergsryggen som bygger upp Andamanöarna och Nicobarerna! Vår segelmakare är i full

gång att laga och justera segel, ett arbete som behövs hela tiden och kan aldrig ta slut så länge man seglar! Och Helena har vänt sig om ibland och börjat att teckna av kanonen som hon hade bakom ryggen tidigare! Uppe på däck är det samma gnistrande stjärnhimmel över oss som igår. I en stadig vind seglar vi framåt i natten.

Soliga hälsningar från Matz